

Auke Hulst

Gastschrijver 2018 van de RUG

Auke Hulst is komend jaar gast-schrijver van de universiteit. Dat betekent dat hij in het najaar drie lezingen zal geven, dat hij zich in het openbaar zal laten interviewen door hoogleraar moderne letterkunde Mathijs Sanders en dat hij een werkgroep zal leiden – ongetwijfeld over het vervaardigen van literatuur – met een groep van ongeveer vijftien studenten.

Op de zolderverdieping van het 17e-eeuwse Amsterdamse pand waar hij woont, werkt hij aan de lezingen, en denkt hij hard na over de werkgroep. 'Ik weet eigenlijk niet hoe ik ze het moet leren,' bekent hij, 'en de schrijfopleidingen, die in Amerika heel populair zijn, leveren vaak gelikte en een tikje uniforme fictie op.' Auke Hulst heeft, kortom, een ambivalente verhouding met schrijfles.

De enige opleiding waar Hulst positief over is, is de Writers' Workshop in Iowa. In zijn recentste boek *Motel Songs* neemt hij de lezer mee tot in de cafés waar de studenten over elkaar roddelen. 'Het enige dat je daar in Iowa hoeft te doen is: schrijven en praten over schrijven, zonder verdere academisch ballast,' zegt Hulst. 'Dat is een heel belangrijk verschil met de andere opleidingen in Amerika. De Writers' Workshop is groot gemaakt door de dichter Paul Engle, wat een hele rare vogel was. Een soort sjacheraar, die langs de rivier wat barakken had staan waar het in de zomer heel heet was en in de winter niet te doen van de kou. Het werd een toevluchtsoord voor auteurs die in de knoop zaten in hun leven. Want het is Iowa hè? Ver weg van alles.'

Het wordt al gauw duidelijk dat wie van Auke Hulst verwacht dat hij studenten de techniek van het schrijven gaat proberen bij te brengen, bedrogen zal uitkomen. Hij heeft zich voorgenomen om in plaats daarvan te proberen de studenten aan te zetten aan zelfonderzoek te gaan doen. 'Volgens mij is het heel belangrijk om "schrijfvlust" op te wekken,' zegt hij. 'Ze moeten zichzelf de vraag stellen: Wat heb ik met literatuur? Wat wil ik eigenlijk vertellen? Dus een zoektocht naar de motor.'

Wat heeft jouw eigen schrijfvlust opgewekt?

'De briefwisseling van Maxwell Perkins en F. Scott Fitzgerald. Perkins was de redacteur van Fitzgerald. Als je *The Great Gatsby* leest, dan denk je: het heeft geen zin om nog een boek aan de wereld toe te voegen, het beste is er al. Maar als je die brieven leest, dan lees je over de achterkant van het proces; over het geworstel, over alles wat fout gaat. Je leest ook dat Fitzgerald niet kan spellen, wat heel fijn is. Je leest kortom dat Fitzgerald ook gewoon een worstelende knurft is. Dat ervoer ik als een grote bevrijding. Altijd als ik daarin aan het lezen was dacht ik: ja, ik ga lekker schrijven.'

In *Motel Songs* zeg je dat er maar één regel is, namelijk dat je alleen moet opschrijven wat je voor je ziet.

Ja, omdat je het meteen merkt als een auteur iets heeft opgeschreven wat hij niet voor zich heeft gezien. Ik lees weleens mee met een bevriende schrijver en als ik het idee krijg dat hij iets opschrijft wat hij niet voor zich ziet, dan vraag ik: "vertel eens, deze twee mensen over wie je schrijft, waar staan ze in de ruimte?" En dan blijkt soms dat wat hij heeft opgeschreven, helemaal niet kan.'

'Zodra je de eigen wond met ambacht probeert toe te dekken, dien je de commercie'

Een gastschrijver die niet echt in schrijfopleidingen gelooft, heeft een probleempje, dat kort gezegd neerkomt op de vraag: wat ga ik dan doen? Maar Hulst wekt niet de indruk dat die vraag hem uit zijn slaap houdt. 'Ik heb wel een model van hoe ik het wil gaan doen,' stelt hij gerust. 'En dat is de BAFTA and BFI Screenwriters Lecture die scenario-schrijver Charlie Kaufman gaf in 2011. Het is een heilige tekst voor mij.'

Kaufman, die onder meer de scenario's schreef van *Eternal Sunshine of the Spotless Mind*, en *Being John Malkovich*, is een hele verlegen man die zelden in het openbaar spreekt.

'Hij was eigenlijk uitgenodigd om te spreken over de kunst van het scenarioschrijven,' zegt Hulst, 'maar in plaats van een technisch

verhaal over spanningsbogen, karakterontwikkelingen en andere narratieve formules, sprak hij over de rol van de persoonlijke wond in de kunst, en de manier waarop de auteur daarmee omgaat. Wat hij de zaal aanraadde te doen, is onverschrokken in de eigen interne afgrond te kijken en daarover verslag uit te brengen. Dan ontstaat kunst. Zodra je de eigen wond met ambacht probeert toe te dekken, dien je de commercie.' Kaufman maakt tijdens de lezing, die op YouTube is te vinden, een integere, ontwapenende, eerlijke indruk. Onwennig in een ruimzittend bruin pak, zwetend en duidelijk niet op z'n gemak in de rol als spreker in het openbaar, houdt hij een betoog dat eigenlijk neerkomt op een schreeuw om authenticiteit. Kaufman legt uit dat we, overvoerd door commerciële afval, massaal honger lijden. En dat de kunstenaar de taak heeft om de eigen rauwe, gewonde, authentieke persoon daartegen in stelling te brengen, en zo het uitgehongerde publiek met echte kunst te voeden.

Wat wil je dan dat jouw studenten gaan doen dan? Moeten ze net als Kaufman aanbeveelt in hun eigen interne open wond kijken? Dat wordt psychotherapie.

'Ze hoeven niet ter plekke te gaan vertellen over hun diepste drijfveren. Maar ik denk dat het goed is om in meer algemene zin het over dat aspect van literatuur te hebben. Kijk, mijn werk heeft een groot nadeel wat dit betreft; zelfs als het helemaal verzonnen lijkt wat ik vertel, ligt het heel dicht bij mezelf. Hemingway zegt: "je schrijft een zin op die waar is, en dan schrijf je nog een zin op die waar is". Ook al heb ik bedenkingen bij het gebruik van het woord "waar", ik denk toch dat dat bij mij ook zo gaat. Een nadeel daarvan is dat je relatief weinig technisch nadenkt. En ook bij elk boek het wiel opnieuw moet uitvinden. Ik weet ook nooit of het lukt.'

En dat wordt alleen maar erger.

'Ja. Kaufman citeert in zijn lezing ook Thomas Mann, dat een schrijver iemand is voor wie het schrijven moeilijker is dan voor andere mensen. En dat wordt natuurlijk alleen maar erger. Want elke roman is het manke broertje van een betere roman die zich uit de voeten heeft gemaakt. Het najagen van die voortvluchtige roman, dat is de motor van het schrijven.'